

Особливості здійснення батьківських прав неповнолітніми батьками

Батьківські права визнаються за неповнолітніми батьками у разі народження у них дитини і відповідного визначення її походження від матері та батька, зареєстрованого органами державної реєстрації актів цивільного стану. Чинне сімейне законодавство України як наділяє неповнолітніх батьків додатковими гарантіями, так і містить обмеження щодо здійснення неповнолітніми батьками своїх батьківських прав.

Відповідно до ст. 156 Сімейного кодексу України неповнолітні батьки мають такі ж права та обов'язки щодо дитини, як і повнолітні батьки, та можуть їх здійснювати самостійно.

Неповнолітні батьки, які досягли чотирнадцяти років, мають право на звернення до суду за захистом прав та інтересів своєї дитини та отримати право на безоплатну правову допомогу.

Отже, неповнолітні батьки, як і повнолітні батьки, мають право на визначення прізвища, імені, по батькові дитини, на виховання дитини, на спілкування з дитиною, на визначення місця проживання дитини та відібрання дитини від будь-яких осіб, які незаконно її утримують. Неповнолітні батьки мають право самостійно визнавати й оспорювати своє батьківство у судовому порядку.

Відповідно до ч. 1 ст. 18 Сімейного кодексу України кожен учасник сімейних відносин, який досяг чотирнадцяти років, має право на безпосереднє звернення до суду за захистом свого права або інтересу. Неповнолітні батьки мають право й зареєструвати народження дитини. Якщо неповнолітні батьки не перебувають у шлюбі між собою, то походження дитини від матері визначається на підставі відповідних документів, визначених п.2 глави III Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні, затверджених Наказом Міністерства юстиції України від 18.10.2000 р. N52/5, а походження дитини від батька визначається за заявою матері та батька дитини про визнання батьківства.

Частина 2 ст. 126 Сімейного кодексу України передбачає, якщо заява про визнання себе батьком дитини подана неповнолітнім, орган державної реєстрації актів цивільного стану повідомляє батьків, опікуна, піклувальника неповнолітнього про запис його батьком дитини. У разі якщо повідомити батьків, опікуна, піклувальника неповнолітнього неможливо, орган державної реєстрації актів цивільного стану повинен повідомити орган опіки та піклування про запис неповнолітнього батьком дитини.

Статтею 126 Сімейного кодексу України передбачено якщо мати, батько дитини є неповнолітніми, баба, дід дитини з боку того з батьків, хто є неповнолітнім, зобов'язані надавати йому допомогу у здійсненні ним батьківських прав та виконанні батьківських обов'язків.

Сімейним кодексом України (ст. 265) також, визначено, що баба, дід зобов'язані утримувати своїх малолітніх, неповнолітніх внуків, якщо у них немає матері, батька або якщо батьки не можуть з поважних причин надавати їм належного утримання, за умови, що баба, дід можуть надавати матеріальну допомогу. Частина 4 ст. 217 Сімейного кодексу України передбачає, якщо мати чи батько дитини є неповнолітніми, крім їхньої згоди на усиновлення потрібна

згода їхніх батьків. Мати, батько можуть бути позбавлені батьківських прав лише у разі досягнення ними повноліття (ч. 2 ст. 164 СК України).

Отже неповнолітні батьки володіють особливим правовим статусом. Закон, порівнюючи їх у правах та обов'язках до повнолітніх батьків, наділяє їх додатковими правовими гарантіями. Своєрідність правового положення неповнолітніх батьків полягає в тому, що вони, з одного боку, є батьками, що володіють певним обсягом прав і обов'язків стосовно своїх дітей, і, з іншого боку, продовжують залишатися дітьми, наділеними власним колом прав.